

חינוך לחיים

פרשת ואתחנן

"ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא יראון ולא ישמעון ולא יאכלון ולא יריחון. ובקשתם משם את ה' אלוהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך"

תודו שזה נשמע לכם מעט לא אקטואלי: "אלוהים אחרים" מיד מתקשרים במוחנו עם עבודה זרה מהודו הרחוקה, עבודת אלילים כפשוטו. אבל איך זה בדיוק מתקשר אתנו, אנשים "שפויים" שלא עובדים לעץ לאבן ודומיהם?!

הבה נצעד יחד במשעולי החיים ונעניק תמונת – מצב אקטואלית מתמיד לדברים. הכרתי. הכרתי בני -ישיבה שלא פתחו ספר בימי הישיבה. התנועעו בה כשיכור בחיפוש אחרי המעש הבא. "נוצר מנותק" הייתי קורא להם. אבל אחרי החתונה פגשתי יהודים אחרים משהכרתי. יהודים של ספר שהתורה היא חפצם ובהם יהגו יומם ולילה.

ממש לא בגלל הדירה שהובטחה להם. בגלל שהם פשוט הגיעו לאיזה גיל שגם להם למפץ פנימי. הם היו צריכים להחליט החלטה נחושה ויצוקה אחרי שהם הרגישו שבזבזו מספיק זמן בחיים ואיבדו מסכתות שלמות בין הידיים.

ולמקרה קיצוני יותר, ולהבדיל: הכרתי צעירים שהתרחקו מדרך אבות. אבל לא סתם התרחקו. ת"ק פרסה על ת"ק פרסה אפילו. ירדו לשפל המדרגה על כל המשתמע מכך. אבל ביום מן הימים, כשהם בסביבה זרה ומנוכרת לגמרי לתורה ולמצוות, הם החליטו לבעוט ולשוב הביתה.

איך קרה הפלא? נחזור רגע לפשוטו של מקרא. לא צריך להרחיק נדוד. גם בימינו אנו יש "אלוהים אחרים". אלו למשל המכשירים שמשעבדים את האדם והופכים אותו לעבד נרצע. הוא מקיים "ובלכתך בדרך, ובשכבך ובקומך" ממש, אבל לא בדבר הנכון..

ודווקא "משם", ממצולות מ"ט שערי טומאה, תוכל לפגוש ביהודים שהרגישו שהם לא יכולים יותר להיות בכלא הזה, והם כמהים לדרור ולחירות, וביום בהיר אחד נתנו "בעיטה" וחזרו למוטב. לא היה שם כל אישיות רוחנית שתסב את תשומת - ליבם. לא היו בסביבתם 'מצוררים'; ה'מצורר' היה הם בעצמם.

ליתר דיוק: הנשמה שלהם שהרגישה ניכור עמוק שלא הייתה יכולה לסובלו. הם היו שרויים במצב כה "קיצוני" שלא יוכלו היו לשאתו יותר. בריכת הכיעור לא אפשרה להם להישאר בה יותר. ה-"כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך" אפוא, אינו תנאי; הוא המצב האמתי: האדם אינו יכול להכיל יותר את המציאות של הריקנות הקודרת, והוא פשוט מרגישה חובה לתת גט -כריתות. החזרה למוטב מגיעה מהמקום הכי פנימי שיש, הכי עמוק שיש. הכי 'עצמי' שיש. הכי "משם".

כל הנזכרים לעיל הם יהודים של "ובקשתם משם את ה' אלוהיך, כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך". יהודים שהרגישו דווקא "שם", במצולות ה'אין', את הצורך לחזור אל הימים היפים. לתת לנשמה הפצועה והחבולה שלהם - ביטוי. הם עשו את הצעד הזה, כאמור, מהמקום הכי אמתי שיש - "בכל לבבך ובכל נפשך".

(פרשיית השבוע)

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com